

This question paper contains 8+2 printed pages]

Your Roll No.....

6977

M.A./II Sem.

A

PERSIAN—Paper 202

(Classical Persian Literature-II)

Time : 3 Hours

Maximum Marks : 70

(Write your Roll No. on the top immediately on receipt of this question paper.)

Note :— Unless otherwise required in a question, answers may be written *either* in English or in Persian or in Hindi or in Urdu; but the same medium should be used throughout the paper.

1. Translate any *two* of the following into English or Urdu or Hindi : 20

از اقتباسات زیر دورا بزبان انگلیسی یا اردو یا ہندی ترجمہ

کنید :

(الف)

اورنگ نشین کھان پیرای را از اندیشہ آبادی خواہش طراز
آفرین گیرد و کار کرد بہ شایستگی گراید۔ پیکرستان حقیقت زار

گردد و ظاهر چهره به معنی برکشاید۔ ازین رو فزونی پردگیان کیتی
 خدیورا فروغ بینش افزود و از نشیب تعلق فراز و ارتگی بر آورد،
 و به گزین روشی منزل آبادی پذیرفت و خاندانها نظام گرفت از
 بزرگان هندوستان و دیگر کشورها خواستگاری فرمود، و بدین
 پیوند یکجہتی آشوبگاہ دنیا آرامش یافت و همچنان کہ از فروغ دیدہ
 وری شایستگان بیرونی خدمت را از خاکستان خمول برداشتہ
 بلند پایگی بخشید، پرستاران درونی را از پیش بینی بہ
 اندازہ ہریک پایہ برافرازد۔ کوتاہ بین چنان پندارد کہ
 طلای خاک آلود را گوہر افرازد گرد و ژوف نگاہ داند کہ
 اکسیر سازی و کیمیا طرازی است۔ ہر گاہ رستی جمادی را دگر
 گون سازد و مس و آہن زر گردد و قلعی و سرب نقرہ شود۔ سردی
 را پناہ شود۔

(ب)

کلیله و دمنه نام یکی از معروف ترین کتابهای جهان است - نام کتاب از نام دور و باه گرفته شده است که قهرمان بخشش از ماجراهای کتابند - ظاهر آ کتاب کلیله در زمان پادشاهی خسرو انوشیروان پادشاه ساسانی با استفاده از کتب و منابع هنری تدوین گردیده، در طول تاریخ بخش های بزرگی بدان افزوده شده و پس از چند بار ترجمه شدن به شکل کنونی درآمده است -

عبداللہ بن مقفع متن پہلوی آن را بہ عربی ترجمہ کرده است - این ترجمہ چندین بار بہ فارسی برگردانده شدہ و از جملہ آنہا یکی کلیلہ و دمنہ بھرامشاہی است - ابوالمعالی نصیر الدین نصر اللہ بن عبد الحمید نیشی کہ از بزرگ ترین ادبای قرن ششم ہجری است

این کتاب را در زمان بھرامشاه در حدود سال ۵۳۹ به فارسی ترجمه کرده و خود اشعار فارسی و عربی و امثالی از این دوزبان به آن افزوده است۔ ترجمه او در اکثر موارد بسیار دقیق و بی تکلف و یکی از بهترین نثرهای فارسی است۔

(ج)

چون فکرت من بر این جمله بکارهای دنیا محیط گشت و بشناختم که آدمی شریف تر خلائق و عزیز تر موجودات است، و قدر ایام عمر خویش نمی داند و در نجات نفس نمی کوشد، از مشاهدت این حال در شگفت عظیم افتادم و چون بنگرستم مانع این سعادت راحت اندک و نهمت حقیر است که مردمان بدان مبتلا گشته اند، و آن لذات حواس است، خوردن و بوسیدن و دیدن و پسودن و شنودن، و آنگاه خود این معانی بر قضیت حاجت و اندازه امنیت هرگز تیسیر نپذیرد، و نیز از زوال و فنا در آن امن صورت عیب دو

حاصل آن اگر میسر گردد خسران دنیا و آخرت باشد، و هر که
 همت در آن بست و مهمات آخرت را مهمل گذاشت همچو آن
 مرد است که از پیش اشتر مست بگریخت و بضرورت خویشتن
 در چاهی آویخت و دست و دوشاخ زد که بر بالای آن روئیده بود
 و پایهایش بر جایی قرار گرفت۔ در این میان بستر بگریست هر
 دو پای بر سر چهار مار بود۔

2. Explain any two of the following into English or
 Urdu or Hindi with reference to context : 20

از متون زیر دو را با توضیحات لازم ب زبان انگلیسی یا اردو یا
 هندی شرح دهید :

(الف)

صمد چون کله بند آه و دود آسای من

چون شفق در خون نشیند چشم شب پیمای من

مجلس غم ساختماست و من چو بید سوخته

تا بمن رادق کند مژگان می پالای من

رنگ و بازیچه است کار گنبد نارنج رنگ

چند کوشم کز بروتم تکه رد صفرای من

تیر باران سحر دارم سپر چون نفلند

این کهن گرگ نشن بارانی از غوغای من

این خم آهن گون که چون ریم آهنگم پالود و سوخت

شد سکا هن پوشش از دود دل دروای من

(ب)

طوفان به هر جانب برو بکشا معلم بادبان

لنگر نیند از کسی دریای بی پایاب را

و عظم طبیب و صبر من بر جان گوارا گشته اند

من سخت تر سازم مرض او سخت تر جلاب را

با غایت بی طاقتی از عشق نتوانم گریخت

گوی که آتش بسته ره از هر طرف سیماب را

در انتظار رحمت لب تشنگان افتاده اند

ساقی به کوثر زن قدح در یاب زود اصحاب را

کار نظیری در رضایم خوردن و خوش بودن است

دارم می مرد آرزو خوش باد شیخ و شاب را

(ج)

نثار اشک من هر مشب شکر ریزیت پنهانی

که همت رازنا شو نیست از زانو و پیشانی

چون هم زانو شوم با غم، گریبان را کنم دامن

سر من از سر زانو کند دامن گریبانی

سر من زان جفت زانو شد که از تن حلقه ای سازم

در آن حلقه ترا زود در بیایان روحانی

دلم کعبه است و تن حلقه چگونه حلقه ای کا نرا

ز بس دندان گری بنی دهان زمزمش خوانی

سرا حرامیان در دبر زانو هست ایرا

صفا و مروءه مردان سر زانو است، گردانی

3. Reproduce any one of the following in simple

Persian :

10

از اشعار زیر یکی را بزبان فارسی ساده بنویسید:

(الف)

پشت بردیوار زندان، روی بر بام فلک

چون فلک شد پر شکوفه ز گس پینای من

غصه و هر روز و یارب یارب هر نیم شب

تا چه خواهد کرد یارب، یارب شیمای من

هست چون صبح آشکارا کاین صبحی چند را

بیم صبح رستخیز است از شب یلدا ی من

مبتغی صدهزار است آه من غافل چه است
 شمعستان بی مبینق از صدمهء تکبای من
 روزه کردم نذر چون مریم که هم مریم صفاست
 خاطر روح القدس پیوند عیسی زای من

(ب)

می باش و از مزاج حریفان نشان طلب
 با طبع هر که راست نیاید گران طلب
 چون رهبری به صحبت نیکان گران مباح
 جاییت اگر به صدر دهند آستان طلب
 مهبان کنج باش وقاعت به خاک کن
 همسایه های شو و استخوان طلب
 مجموعه ایست عالم از و انتخاب کن
 مغلوبه ایست دهر در و مهربان طلب
 در طبع دوستان ز حسد راستی نماند
 انصاف اگر طلب کنی از دشمنان طلب

4. Write a short note on either کلیله و دمنه or

آئین اکبری.

10

گزارش مختصری درباره کلیله و دمنه یا آئین اکبری

بنویسید۔

5. Highlight the salient features of Qasaed-i-Khaqani

or Ghazaliyat-i-Naziri.

10

مختصات برجستهء ادبی قصاید خاقانی یا غزلیات نظیری را

شرح دهید۔